एकलव्य

MARATHI

आई आणि मी

ममता नैनी

संकेत पेठकर

अई अणि मी

ममता नैनी

रेखाचित्रे संकेत पेठकर

अनुवाद सुजाता देशमुख

एकलव्य

अई बघता बघता मी म्हणजेतूच व्हायला लागलेय की,,,*
ऋचा तुझं निरंतर प्रोत्साहन अणि प्रेमळपणा यांच्या मी कायम ऋणात,*

ममता नैनी

मला प्रेम अणि आधार देणाऱ्या माझ या कुटुं बाला,
माझ यावर अणि माझ या कामावर विश्वास ट ाकणाऱ्या ऋचाला,
मला मार्ग दर्श न करणाऱ्या मार्ग दर्श कअमिताभ कुमार पांडे प्राध यापकअलका हिंगोरानी* प्राध यापक राजा मोहांती यांना,*
माझ यावर प्रेम करणाऱ्या अणि कोणत याही प्रसंगांत मला साथ देणाऱ्या आरती अंजली* बंकेश* जिाल* केतुल* महेश* नरेंद्र* समुज ज्न* साफिया* सिद्धार्थ या अणि इ तर मैत्रवर्गा ला,*

संकेत पेठ कर

निमकी अणि मी खिडकीबाहेर नजर
लावून बसलो होतो,
तो दिवस खास होता,,,

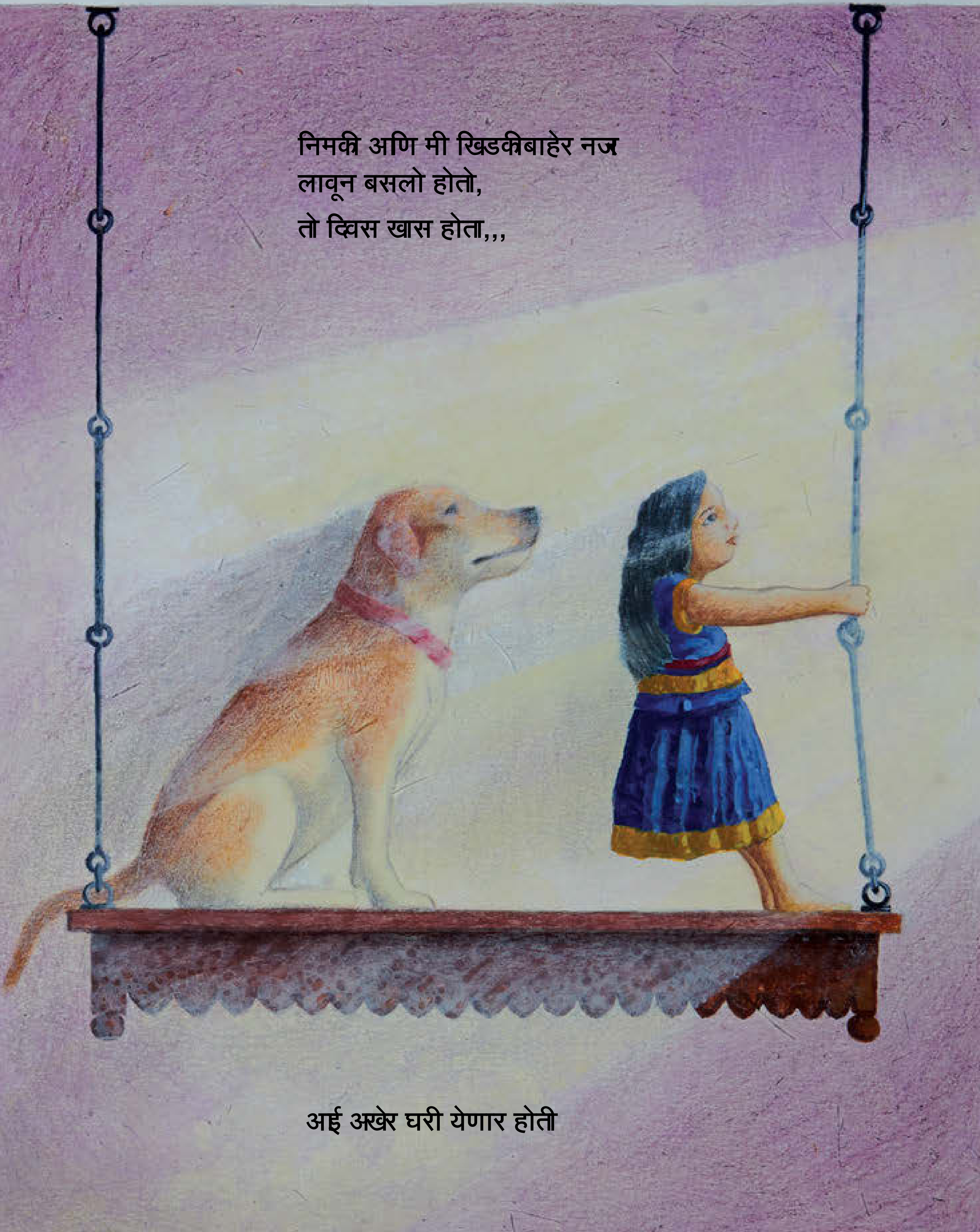

अई अखेर घरी येणार होती

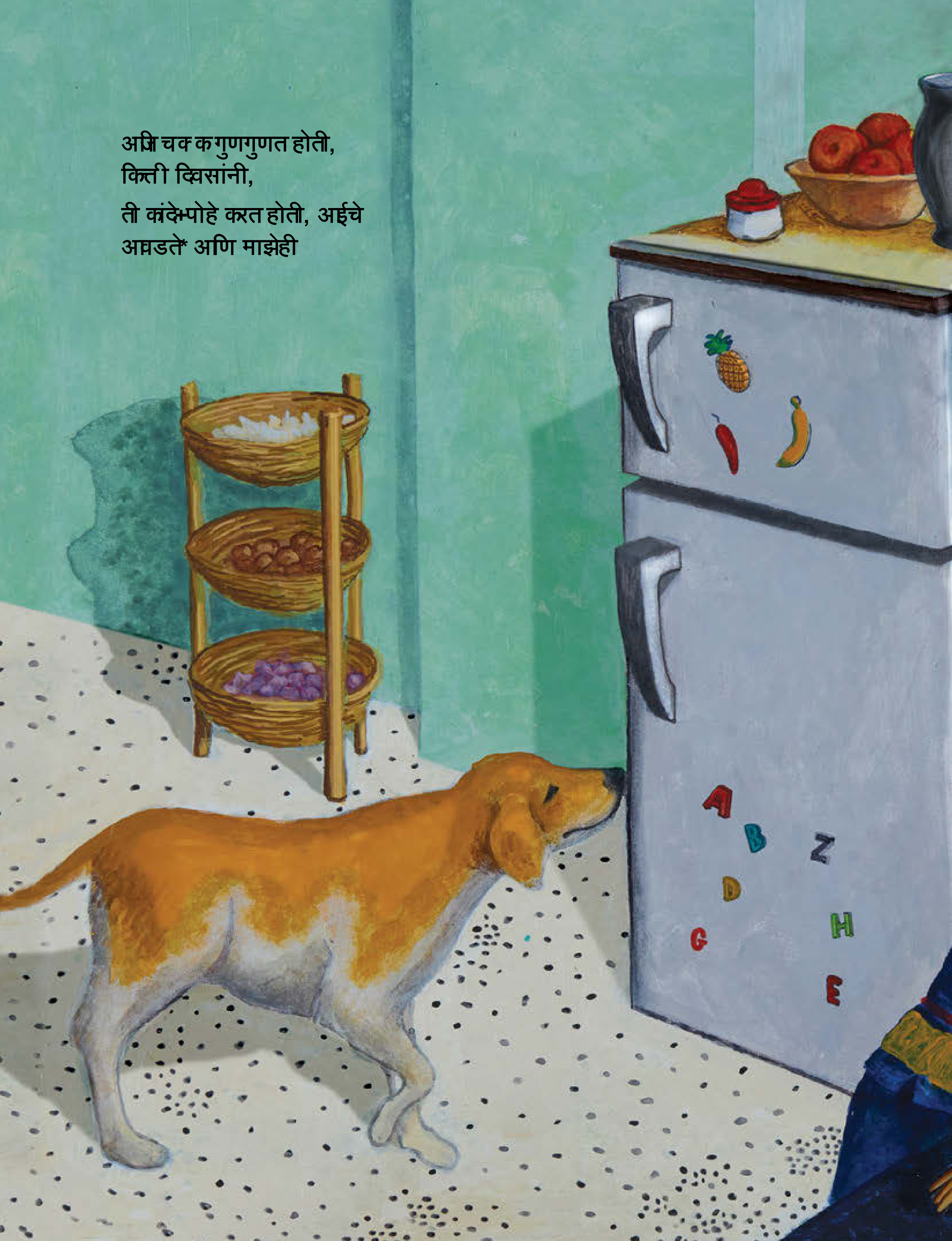

अप्रि चक क गुणगुणत होती,
कित्ती दि्वसांनी,
ती कांदे-पोहे करत होती, अईचे
आवडते* अणि माझेही

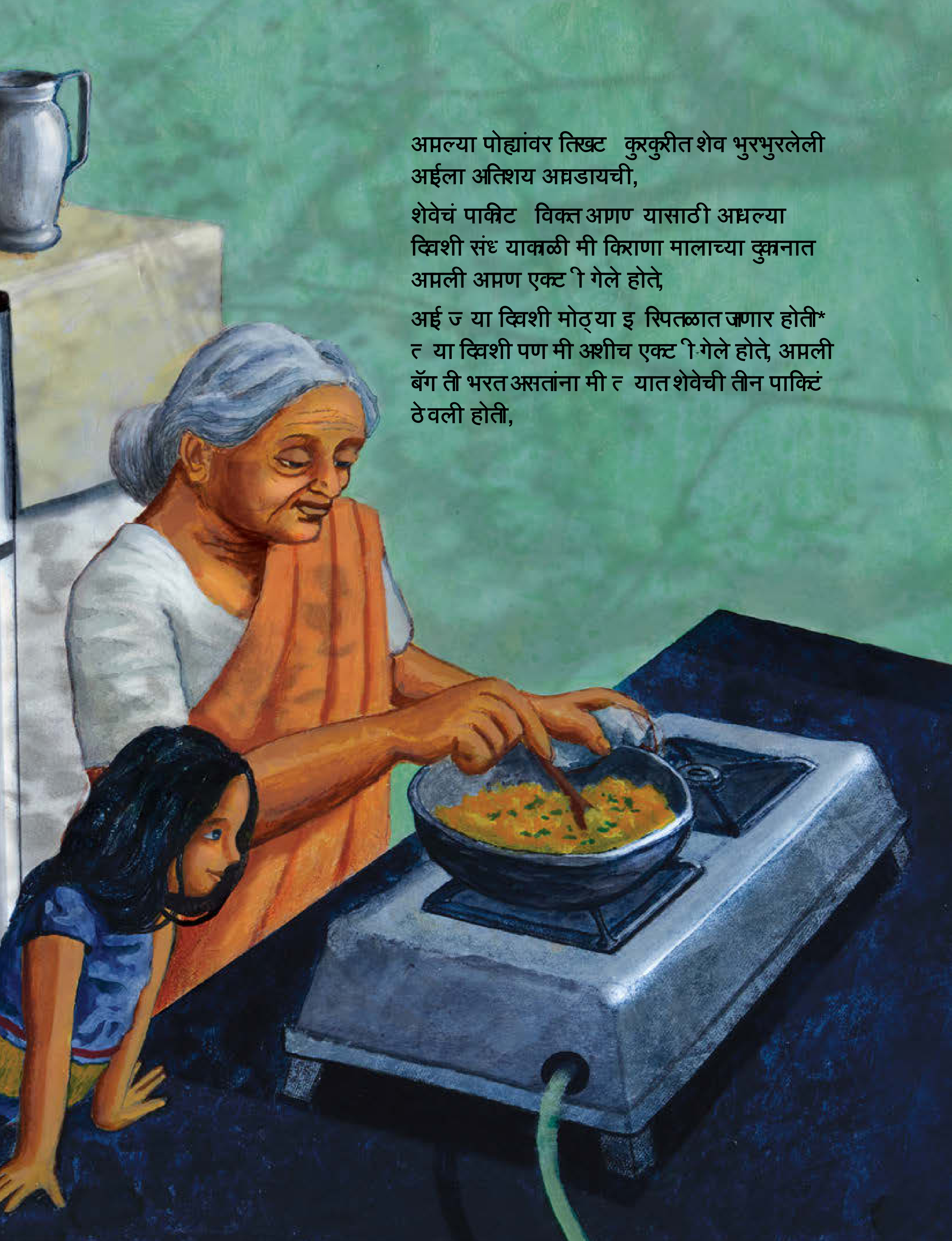

आपल्या पोह्यांवर तिखट कुरकुरीत शेव भुरभुरलेली आईला अतिशय आवडायची,

शेवेचं पाकीट विकत आणण्यासाठी आधल्या दिवशी संध्याकाळी मी किराणा मालाच्या दुकानात आपली आपण एकटी गेले होते,

आई ज्या दिवशी मोठ्या हॉस्पिटलात जाणार होती* त्या दिवशी पण मी अशीच एकटी गेले होते, आपली बॅग ती भरत असतांना मी त्यात शेवेची तीन पाकिटं ठेवली होती,

आईच्या छातीत डॉक्टरांना काहीतरी सापडलं होतं आणि ते म्हणे सारखं-सारखं खूपच फटाफट वाढत होतं,

“आपल्या बागेत जसे तण बेसुमार वाढतात ना* तसं*” आई मला त्याविषयी सांगत होती, “ते काढून टाकायचं असं डॉक्टर म्हणताहेत,”

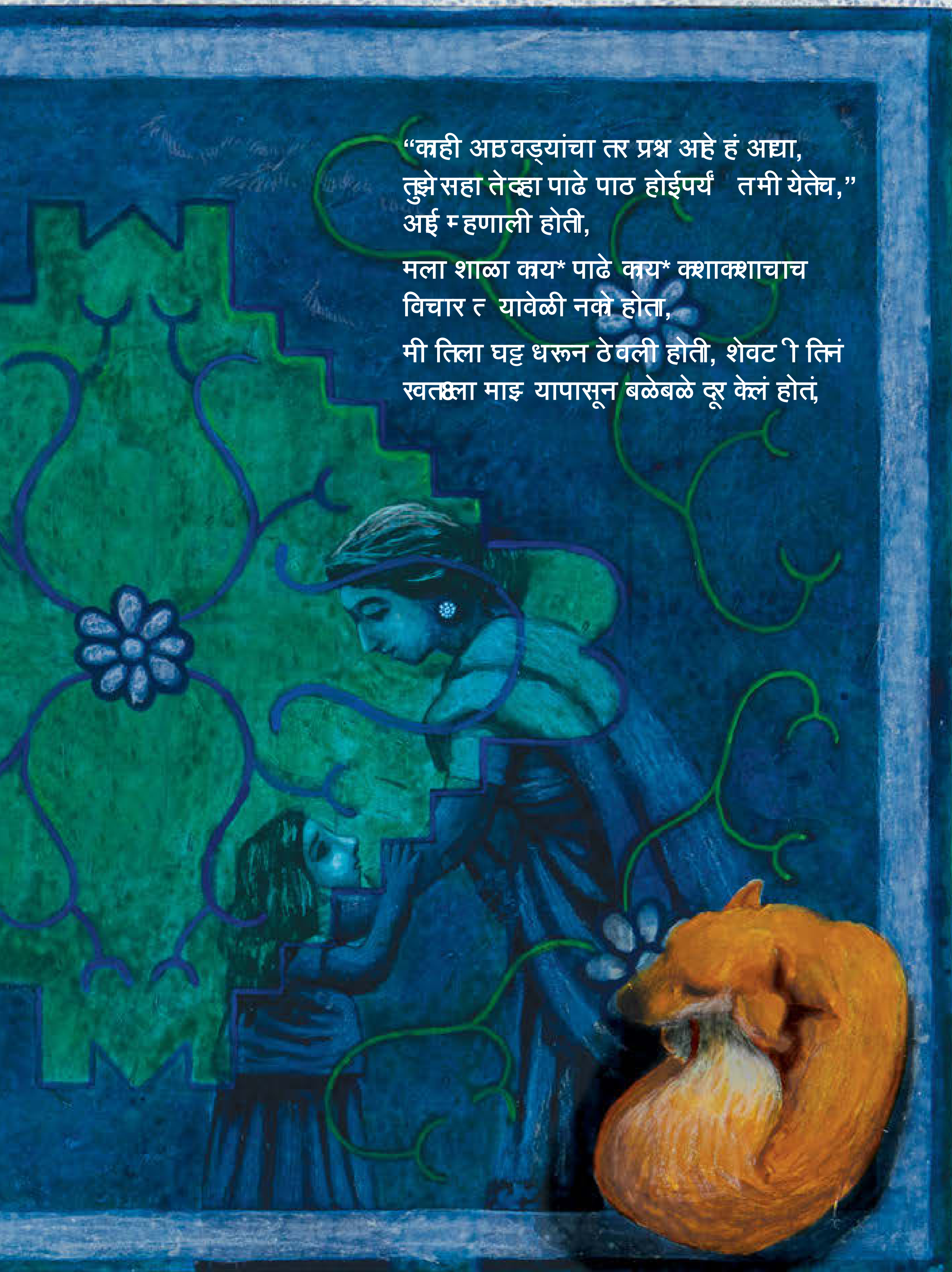

“काही आठवड्यांचा तर प्रश्न अहे हं आद्या,
तुझे सहा तेव्हा पाढे पाठ होईपर्यंत मी येतेच,”
अई म्हणाली होती,

मला शाळा काय* पाढे काय* कशाकशाचाच
विचार त्यावेळी नको होता,

मी तिला घट्ट धरून ठेवली होती, शेवटी तिनं
स्वतःला माझ्यापासून बळेबळे दूर केलं होतं,

आई कधीच परत आली नाही तर?

मग एके दिवशी मी कपाट
उघडल्यावर आईचा आवडता
कुडता खाली पडला होता,
नेहमीसारखा मी तो अंगात
घातला होता,
पण* "अंबाई* आमची छोटी
मी" असं हसून म्हणायला
आईच नव्हती,

मी निमकीला आणखी
जवळ ओढलं होतं,

आणि अचानकमाझ्या कानांवर
ओळखीचा आवाजपडला होता,,,

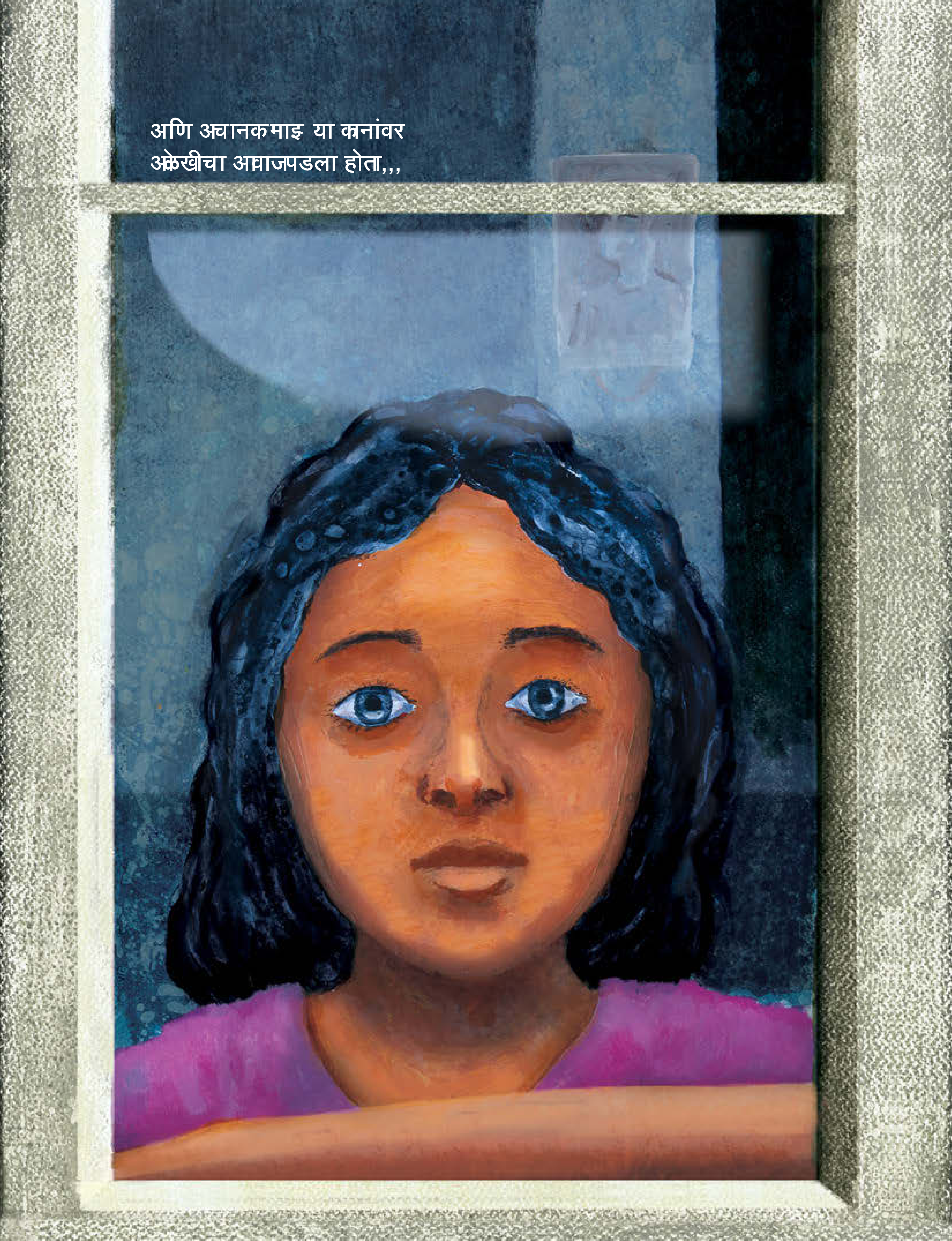

“आआआआआईईईईईई ” मी खुर्ची लाथाडली होती* गालिच्याला अडखळले होते अणि,,,,बाहेर पळत सुट ले होते,

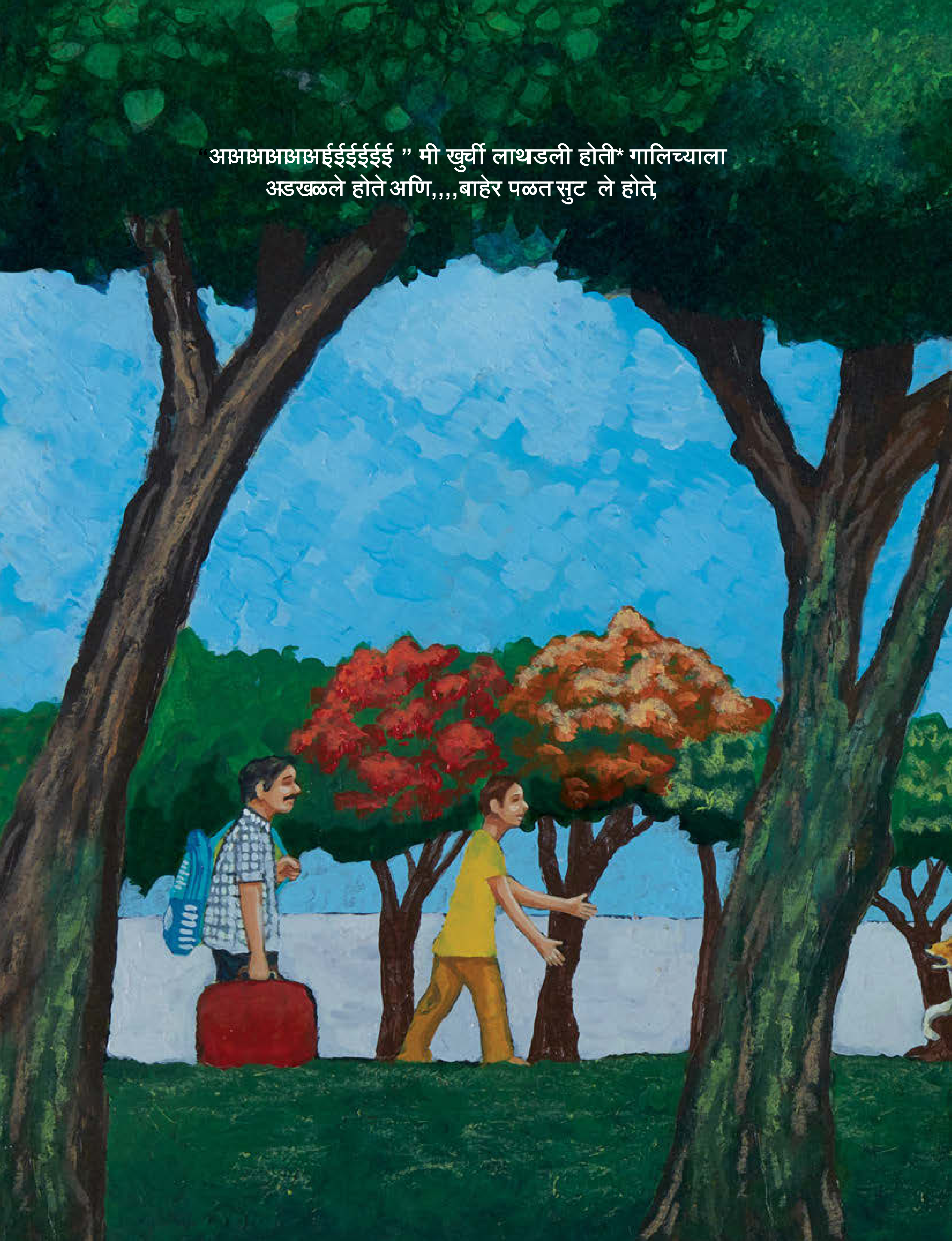

अई समोर उभी होती, तिचे ते मोठे डोळे अणि चेहेऱ्यावर
आणखी भरघोस हसू तसंच होतं,

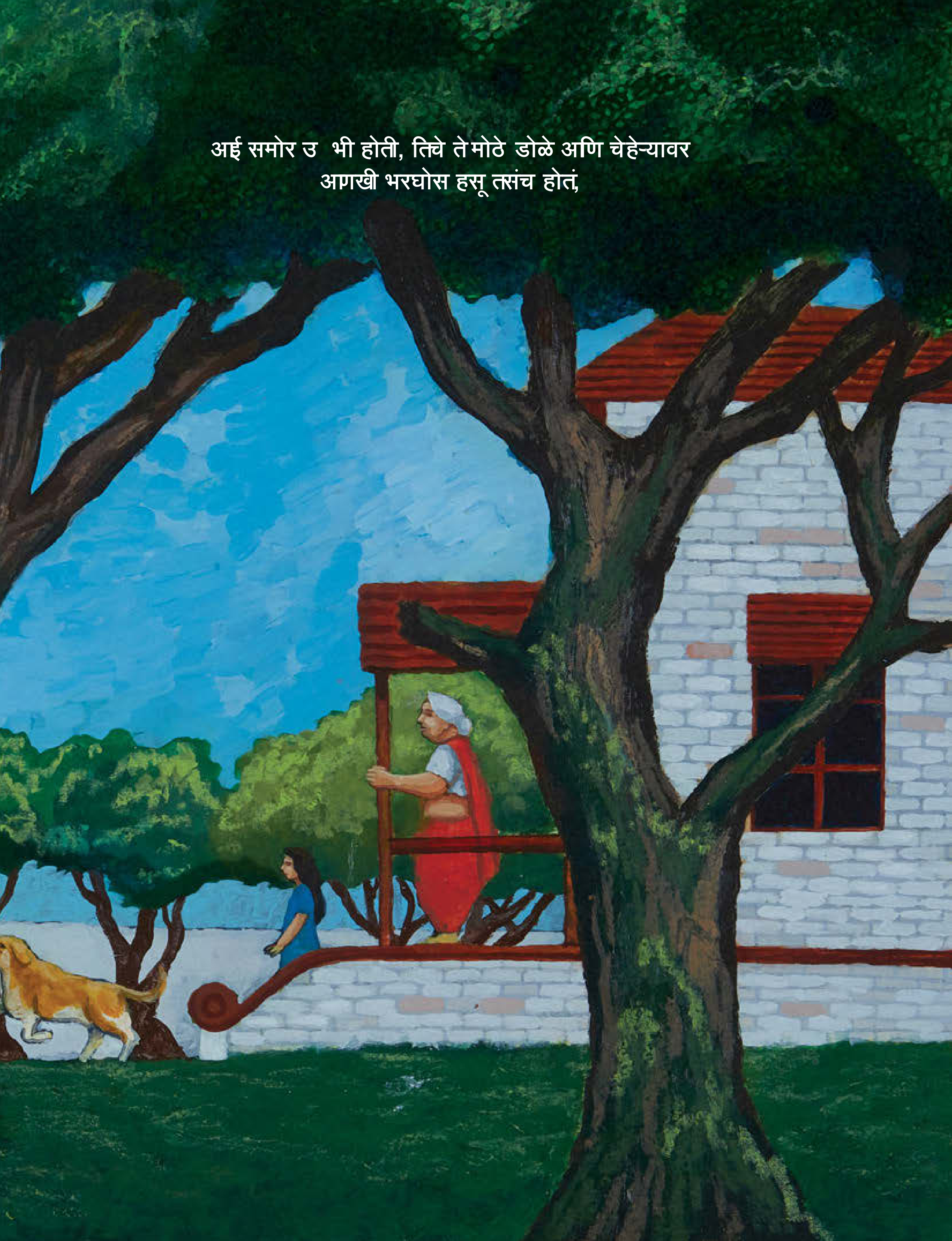

पण हे काय* तिचे केस कुठे गेले होते?
अई पुढे आली होती, इ तकं सावकाश
चालतांना मी तिला कधीच पाहिलं नव्हतं,
तिच्या अंगालाही वेगळाच वास येत होता,

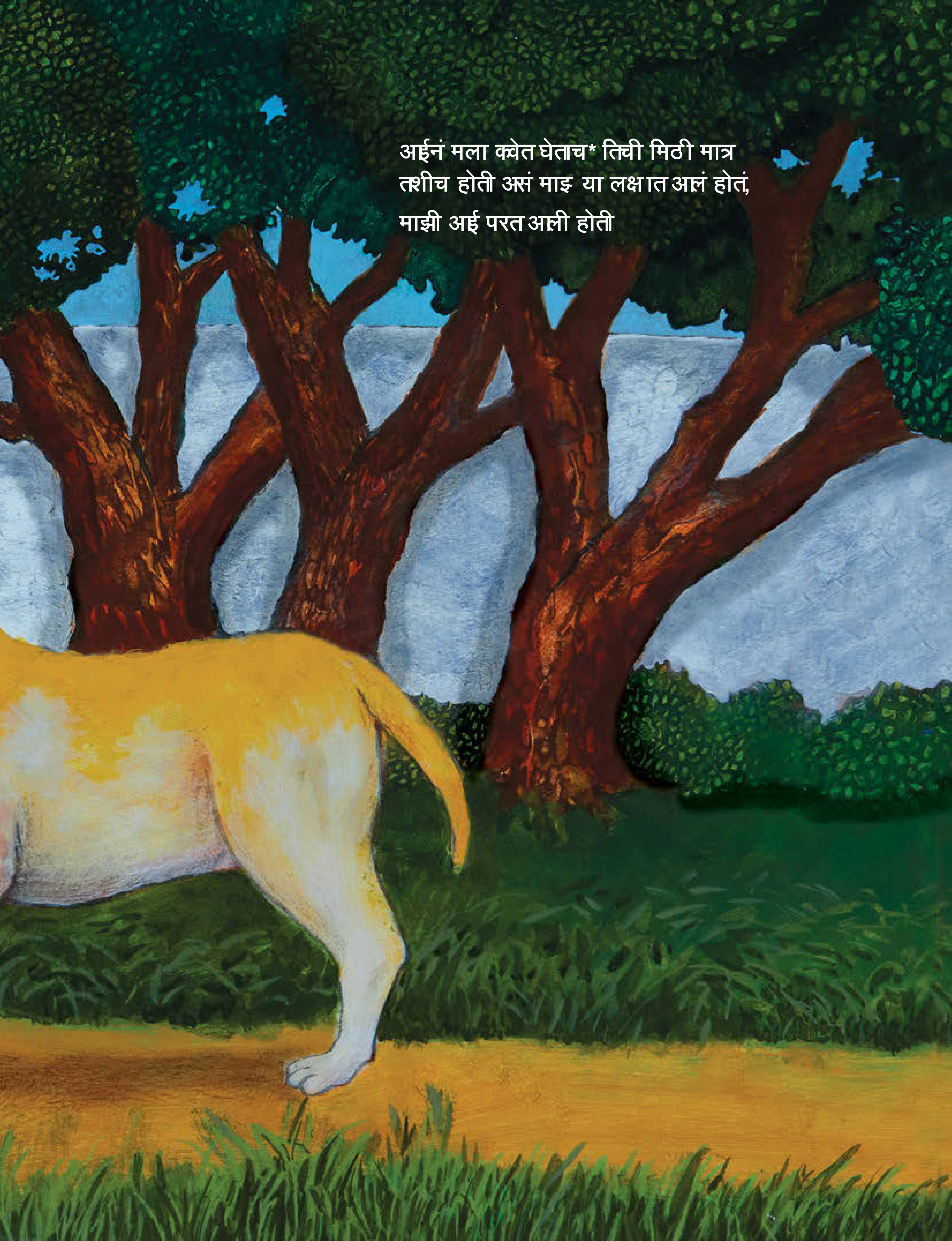

आईनं मला कवेत घेताच* तिची मिठी मात्र तशीच होती असं माझ्या लक्षात आलं होतं, माझी आई परत आली होती

मला किती किती राहिलेल्या गोष्टी तिला सांगायच्या होत या,
पण ती अपली हसत होती* हसत होती अणि हसतच होती,

पुन्‍ हा एक्‍दा घर* घरासारखं वाट ायला लागलं होतं,

पण मला सारखे सारखे आईचे सुंदर केस आठवत होते,
रोजसकाळी ती नीट विंचरून त्यांची वेणी घालायची,
मग बागेतनं मी गोळा केलेली फुलं वेणीत माळायची,
आईला तिच्या केसांची आठवण नसेल होत?

आजी म्हणायची* मी म्हणजे अगदी हुबेहूब आई,

“तेच चाफेकळी नाक* नाजुकसे कान* भोकरे डोळे आणि

दात * लांब केस अगदी थेट आई,”

आई आणि मी, आवळ्या+जावळ्या,

मी आणि आई, जावळ्या+आवळ्या,

अप्पा परत हे असं
कधी तरी म्हणेल नं?

दुसऱ्या दिवशी सकाळी सामानातून
मी माझ्या आवडत्या दोन टोप्या
हुडकून काढल्या होत्या, एक
आईसाठी* एक माझ्यासाठी,

“पण मला हे घालायची
गरज नाही,” असं म्हणून
आईनं टोपी बाजूला ठेवून
दिली होती,

मग मी केस बांधायचे माझे
दोन मोठे रुमाल काढले होते,

आईनं पुन्हा ‘नाही नाही’ची
मान हलवली होती,

“हे सुद्धा नको,” असं म्हणून
तिनं तेही कपाटात ठेवून
दिले होते,

आई आणि मी काल फिरायला गेलो होतो*
तेव्हा पाहिलेलं ते दुकान मला आठवलं होतं,

“आई* तुला ते रेशमासारखे लांब केसांचे
टोप आठवताहेत? आपण ते दोन विकत
घेऊ या का? ” मी तिला लाडीगोडीत
विचारलं होतं,

“आपण जसे आहोत तसे छान असतो” असं
म्हणत माझा पापा घ्यायला आई हलकेच
वाकली होती,

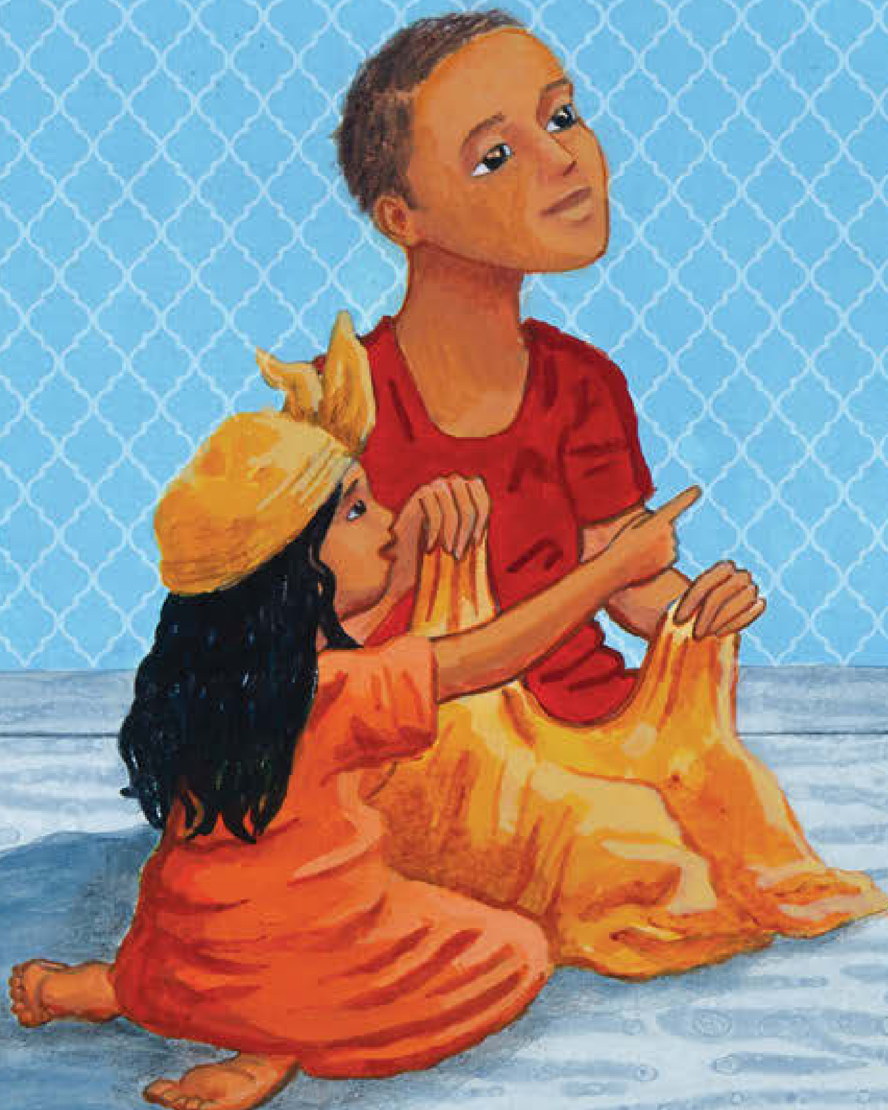

डॉक्टरांनी आईचे केस का म्हणून काढून टाकले?
डॉक्टरांनी ते केलं म्हणून मला त्यांचा खूप खूप राग आला होता,
त्यांना तसं करू दिलं* म्हणून आईचाही फार फार राग आला होता,
आणि 'असं करू नका' म्हणून आईला आणि त्या डॉक्टरांना
ओरडली नव्हती म्हणून आजीचाही राग आला होता,
अईसुद्धा अशी हट्टी पुंड्यासारखी का वागत होती?

मी खूप खूप खूप विचार केला होता,

हां* मग काय करायला पाहिजेहोतं
ते माझ्या लक्षात आलं होतं,,,

"अहेह ' मी तिच्या खोलीत जाताच आई एकदम उ द्गारली होती,
मग तिला खळखळून हसू फुट लं होतं, नेहमीसारखं,
"व्वा* काय छान दिसताहेत तुझे केस* मला आवडले," ती मला म्हणाली होती,
"अणि मला तुझे " मी तिला म्हणाले होते,

“अथ्थ्जी* आअथ्थ्जी ” मी अईच्या खोली+
बाहेर ओरडत पळत गेले होते,
“आता मी पुन्हा अईसारखी दिसतेय किनई? ”
“अगंबाई* अगदी हुबेहूब अईच,”

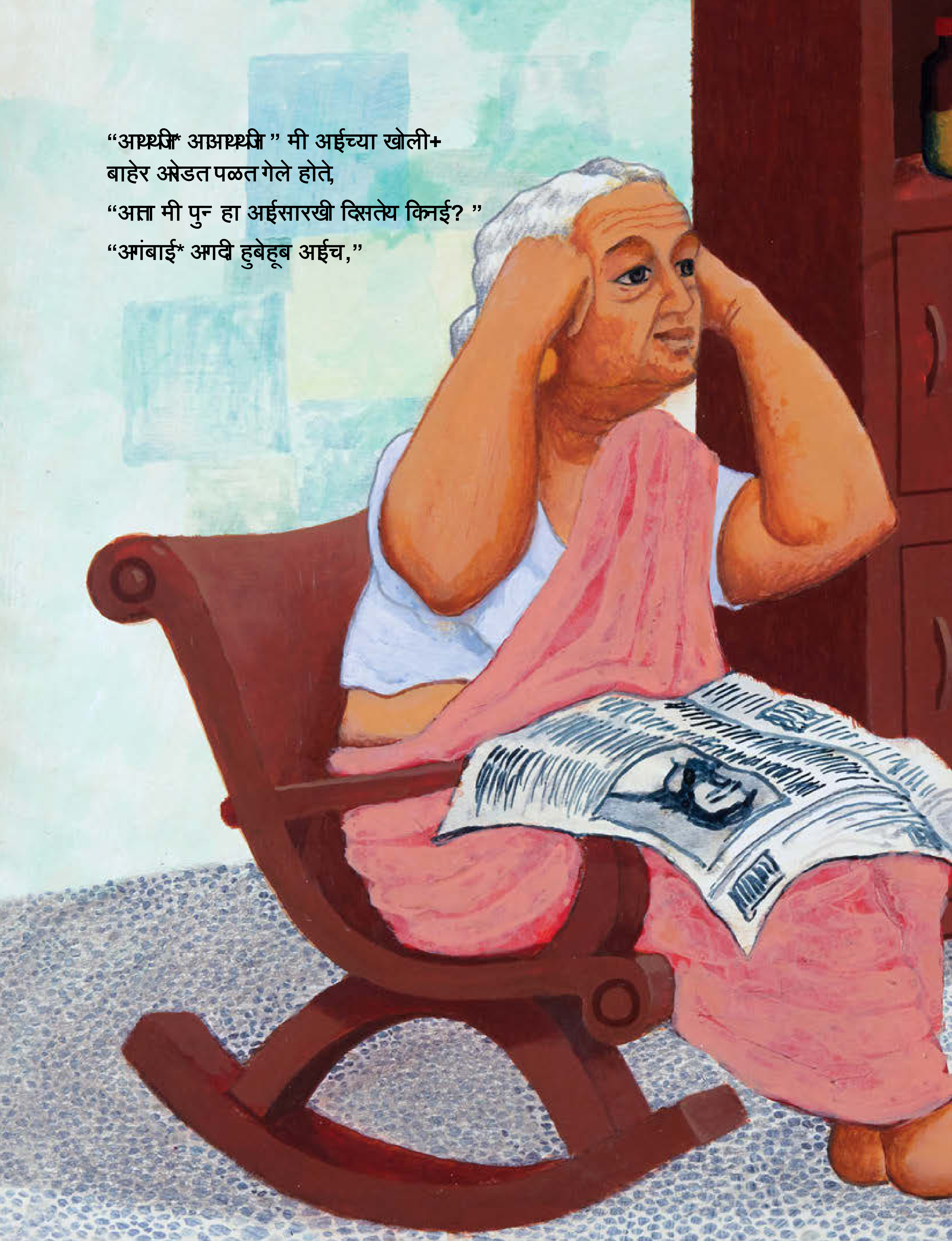

"पण आईचे केस पूर्वीसारखे वाढले आणि
माझे तसेच राहिले* वाढलेच नाहीत तर? "
मी विचारलं होतं,

"अगं केसांचं काय घेऊन बसलीस, केस
असोत नसोत, तुझी यात आई कायम
असणार," आजी म्हणाली होती,

"नेहमी? "

"नेहमी आणि कायमची,"

अई अणि मी

AAI AANI ME

कथा: ममता नैनी
रेखाचित्र: संकेत पेठकर
मराठी लेआउट: पूजा के मेनन
अनुवाद: सुजाता देशमुख
सम्पादन: मिलिंद परांजपे

मराठी अनुवाद: एकलव्य फाउंडेशन, मे 2023
हि पुस्तक Attribution-Non-Commercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) लायसन्सच्या अंतर्गत आहे ज्याचे विवरण https:creativecommons.org/licecses/by-nc-nd/4.0/ वर उपलब्ध आहे.
वरीलप्रमाणे क्रिएटीव कॉमन्स लायसन्सअनुसार बिगर व्यावसायिक उद्देशाने मोफत वितरणासाठी या पुस्तकाचा उपयोग केला जाऊ शकतो. तसे करताना मूळ स्रोताच्या लेखक आणि प्रकाशकाचा उल्लेख करून ते सूचित करणे गरजेचे असेल. अन्य कुठल्याही उपयोगासाठी प्रकाशकांच्या मार्फत लेखकांशी अवश्य संपर्क करा.

रेखाचित्र © संकेत पेठकर, मे 2023

Published as *Aai and I* in the English language by Pickle Yolk Books, *आई और मैं*, by Eklavya Foundation.

पराग इनिशिएटीव्ह, टाटा ट्रस्टच्या अर्थसाहाय्यातून प्रकाशित

प्रकाशन: मे 2023 (2000 प्रती)
कागद: 100 gsm मैपलिथो पेपर आणि 220 gsm एफबीबी (मुखपृष्ठ)
ISBN: 978-93-94552-80-7
मूल्य: ₹100.00

प्रकाशक: एकलव्य फाउंडेशन
जमनालाल बजाज परिसर
जाटखेड़ी, भोपाल - 462 026 (मप्र)
फोन: +91 755 297 7770-71-72
वेबसाइट: www..eklavya.in; ईमेल: books@eklavya.in

मुद्रक: आदर्श प्रा लि, भोपाल; फोन: +91 755 255 5442

ममता नैनी 8या दिल्लीस्थित लेखिका असून* आतापर्यंत त यांनी लहान मुलांसाठी तीसहून अधिक पुस्तकं लिहिली आहेत, त यांच्या अनेक पुस्तकांना राष्ट्रीय अणि आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार* तसंच सन्मान लाभले आहेत, त या इंग्रजी साहित याचा हिंदीमध ये अनुवाद करतात, त यांचे अनेक अनुवाद प्रकाशित झाले आहेत, मुलांची मुक्त कल्पनाशक्ती ही त यांच्या लिखाणाची प्रेरणा अहे, त यांना प्रवास करायला आवडत असलं तरी* प्रत यक्षात प्रवास करण याचा त यांना आळस अहे अणि म्हणून मुख्यत8 त यांचा भर वाचनावरच असतो,

त यांचा संपर्क 8ट अट दअह अहठ फ> डट अहठ;कडट

संकेत पेठकर 8 हे मुंबईत वास्तव्याला असतात, ते मुक्त व्यावसायिक असून* भारतातल्या विविध प्रकाशनगृहांसाठी रेखाचित्रकार अणि मांडणीकार- योजाकार म्हणून काम करतात, ‘ललित कला’ या विषयांत त यांनी बडोदा इथल्या महाराजा सयाजीराव विद्यापीठातून पदवीचं अणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचं शिक्षण घेतलं अहे, सचित्र पुस्तकं तयार करणं त यांना अतिशय आवडतं, अशी पुस्तकं आकाराला आणण याचा रोमांचकारी प्रवासात रंगचित्रं* शिल्पकला* छपाई काम* नाट् यकला अणि लहान मुलांच्या कार्यशाळा या साऱ्याचा त यांना उपयोग होतो,

आजी
म्हणते* मी म्हणजे
अगदी हुबेहूब आई
“तेच चाफेकळी नाक* नाजुकसे
कान* भोकरे डोळे आणि दात * लांब केस,
अगदी आईच ” ती कायम मला सांगते,
आई आणि मी, आवळ्या+जावळ्या,
मी आणि आई, जावळ्या+आवळ्या,
आपली ओळख शोधू पाहणाऱ्या
लहानगीची कोवळी गोष्ट,

मूल्य: ₹ 100.00

PICKLE YOLK BOOKS

एकलव्य

parag
AN INITIATIVE OF TATA TRUSTS

9 789394 552807